

Redaktionelt forord

Kunst- og teaterpædagogik er konsoliderede discipliner i de nordiske universitetsuddannelser indenfor kunst- og æstetikvidenskab. Kunstpædagogik som særskilt faglighed bygger idéhistorisk på Friedrich Schillers vision om den æstetiske opdragelse af mennesket. Schiller fremhæver i *Über die ästhetische Erziehung des Menschen (1793-1795)* den æstetiske leg som formidler mellem formdriften, der transcenderer tid og partikularitet på den ene side og den sanselige, perceptuelle drift som forudsætning for nærvær på den anden side. På dette filosofiske vesterlandske grundlag har kunstpædagogikken udviklet sig til en separat disciplin og en særlige kompetence i opdragelsen af især børn og unge. Sideløbende har kunsten dog også formået at definere sig selv som en autonom del af samfundet med kunstens professionalisering til følge. Begrebet kunstpædagogik knytter i dag an til tre forskellige professioner: 1) pædagogen, der anvender kunstneriske og æstetiske virkemidler i skole- og fritidsundervisningen; 2) pædagogen, der uddanner kommende professionelle kunstnere og 3) den professionelle kunstner, der via kunstprojekter som fx teaterforestillinger, henvender sig til børn og unge. Disse kategoriers 'familielighed' etableres i (paradoksalt) forskel til det professionelle kunstværk, der typisk er adresseret til et voksent publikum. Men spørgsmålet er om denne sociologiske opdeling stadig er holdbar, eller om interferenserne mellem disse tre kategorier og mellem kunstpædagogik og det professionelle kunstværk får nye pædagogiske former og værkformater til at opstå?

Dette temanummers forskningsartikler undersøger kunstpædagogiske strategier, som lader sig forstyrre af nye kunstneriske udtryksformer, medier eller teorier, såvel som kunstformer, der lader sig forstyrre af pædagogiske strategier med underliggende poetologiske temaer som autenticitet, realitet og fiktion, forholdet mellem scene og sal, samt spilbegrebet som en slags Schillersk mediator. Sådan gransker Siemke Böhnischs artikel "På spor af en tredje poetikk i teater for de minste" to tilsyneladende dikotomiske positioner i drama- og teateræstetik, hvor performative og postdramatiske strategier ses i modsætning til poetikker, der beror på klassiske skel mellem scene og sal. Böhnisch udpeger en tredje vej i sin undersøgelse af, hvordan den sceniske handling genererer performative åbninger og lukninger i sin relation til børnenes tilskuerpositioner. Med udgangspunkt i egen praksis undersøger Lise Hovik et musik legbegreb i teater for de mindste, der gestalter 'rytmisk transparens' mellem børnenes tilskuerhandlinger og performerens improvisationer. Hun tager på den baggrund kritisk stilling til forskellige definitioner af leg. Exe Christoffersen undersøger i "Remediering som kunstpædagogisk strategi" remedieringen af filmen på en teaterscene som en ny universitetspædagogisk, æstetisk grupperedningsstrategi med inspiration i aktuelle kunstprojekter, der ikke bare teatraliserer filmiske narrativer men tilmed 'iscenesætter' dem med amatører (hverdagseksperter) som skuespillere. Et analogt omdrejningspunkt har Ingrid Vatnes artikel, "Levendegørelse og publikumsdeltagelse", der undersøger dramaturgiske strategier ift. tilskuer-/deltagerpositioneringer i museumsformidlingen. Til sidst i denne sektion præsenterer og diskuterer Kjersti Hustvedt i artiklen 'Realitet på spill' to teaterpædagogiske strategier for iscenesættelsen af såkaldte hverdagseksperter og deres virkelighed, hvor hverdagsvirkeligheden enten bliver anset som værende en scenisk konstruktion eller som dokumentation med potentiale for kritik.

I den anden sektion har vi en række essays, som også forholder sig til temaet kunst- og teaterpædagogik. Janicke Branth har i samarbejde med Rasmus Malling Skov Jeppesen og Anne Geertsen spurgt rektorerne på fire danske kunstuddannelser, hvilke udfordringer og muligheder de ser for udvikling af kunstpædagogik på deres skoler. Sune Tønning Sørensen og Thomas Rosendal Niel-

sen har udformet en "Manifestgenerator" for rollespil, som med sin invitation til interaktion med læseren i sig selv kan ses som et kunstpædagogisk bidrag til refleksion over rollespilsgenren. "I love it" er titlen på Alette Raft Rasmussens og Anne Müllers redigerede mailkorrespondence, der både er en erfaringsudveksling omkring underviserroller, -strategier og æstetiske hierarkier, og tillige et eksempel på, hvordan samtidens kunstpædagogik kan diskuteres ud fra opstillede sokratiske spilleregler, som udfordrer traditionen. Anna Lawaetz og Gry Worre Halberg trækker ligeledes på egne erfaringer fra deres arbejde med det fiktive, parallelle læringsunivers, Sisters Hope. Forfatterne fremlægger en række af de overvejelser, de har gjort sig, omkring deltagernes gennemlevelse i og refleksion over sådanne virkelighedskonstruktioner. Værket præsenteres af Vibeke Pedersen, som ser nærmere på DRs tv-serie "Borgen". I "Koncept, kritik, optik" af Bent Holm finder vi refleksioner over kunstneriske strategier i tre Molière-opsætninger, som har fundet sted på de Københavnske scener i indeværende sæson. I Niels Lehmanns anmeldelse af "Manson" på det Kongelige Teater, bliver Jokum Rhodes tekst og iscenesættelsen af den beskrevet med ubestemthedsdramaturgi som omdrejningspunkt. Til slut ser Elin Andersen nærmere på Solveig Gades bog, *Intervention & Kunst – socialt og politisk engagement i samtidskunsten* mens Kjetil Sandevik anmelder Lars Klebjergs *Tjehov och friheten*.